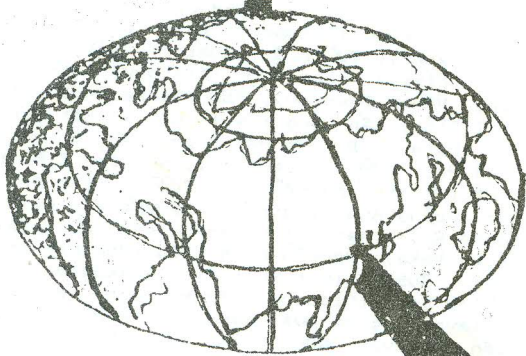

DIỄN ĐÀN

SỐ 15

ngày 26.2.

91

Cho đến ngày 22.2 chúng tôi đã nhận được:

Bãi của các bạn sau đây:

Sơn Cà, Lan Anh, Trung Tâm Liên Kết tại Đức, Trần Văn Thọ, Nguyễn Chính Nghĩa, Nguyễn Anh Xuân, Trọng Nghĩa (Bulgari); H.F.K. ở Varšava (Ba lan); Hoàng Thanh Nhân, Nguyễn Quang, Xuân Hồng, Thạch Thảo (Praha), Quang Thang (Mladá Boleslav); Song Hiên (Lysá n/Labem), Xương Rồng (Mladá Boleslav); Hoài Mong (České Budějovice), Pavel Smrž (Liberec 1); Atakdale (Ostrava); Đoàn Kết, PH, Thanh Hiên (Bratislava); Công Xuân Tùng (Košice).

Tiền ủng hộ của các bạn sau:

Nguyễn Quang, 100K; Vũ Trọng Anh, 100K; Nguyễn Đức Huỳnh, Nguyễn Phong Nam, 100K; Hồng Hà, 50K; Cù Bá Huỳnh, 50K (Praha); Lê Linh, 120K (Psáry); Minh Thái, 150K (Sázava); Thủ An, 200K (Čelákovice); Quảng Nam Tiến, 50K (Libčice N/Vl.); Robin, 50K (Lužec n/Vitavou); Phạm Quốc Tuấn, 50K (Mladá Boleslav); Anh Bằng, 100K (Příbram); Nguyễn Việt Phú, 50K (Mělník); Nguyễn Dũng Tuấn, 100K (Brandýs n/L); Vũ Xuân Phượng, 50K (Hostinné); Nhóm đọc báo Motor, 100K, PNH, 20K, (České Budějovice); Đinh Thị Thu Hồng, 100K (Bavorov); Sơn Thành, 100K (Prachatic); Phan Ngọc, 20K (Klatovy); Nguyễn Văn Hoạt, 100K (Holyšov); Tạ Hữu Đạt, 50K (Humpolec); Vũ Trọng Hiên, 50K (Nejdek); T.V.T.Thân, 20K; Tấn Dũng, 50K (Ústí n/L.); Huỳnh Văn Thịnh, 50K; Lê Đại Giang, 20K (Teplice); Lai Anh Hào, 20K, Nguyễn Hà Hoa, 50K (Lovosice); Nguyễn Anh Ngọt, 50K (Jablonec n/N); Lê Hải, 50K (Mladá Boleslav); Nguyễn Thắng Long, 100K (Klásterec N/O); Bùi Hồng Thắng, 50K (Liberec); Karel Vík, 50K (Třešť); Đỗ Thị Hoa, 50K (Chrást u Chudimi); Phạm Tuấn, 100K (Chomutov); Trần Hữu Nam, 40K; Nguyễn Nam, 50K; Hoàng Anh, 50K (Trutnov); LHT (Jablonec N/J), 100K; Mạnh Linh, 50K (Kostelec N/O); Đỗ Ngọc Lâm, 30K; Trần Văn Thành, 50K (Hradec Králové); Atakdale, 50K (Ostrava); Dương Văn Quang, 50K (Kopřivnice); Hoàng Thị Kiều Anh, 30K; Nguyễn Thanh Tùng, 50K (Bratislava); Nguyenova Jana, 10K; Võ Thành Trung, 50K (Zlaté Moravce); Ngô Gia Hùng, 20K (Skalica); Ing. Anna Phamová, 150K (Piešťany); Nhóm bạn đọc Trnava, 20K; Vũ Văn Cường, 20K; Võ Quang Hòa, 50K (Tisovec); Nguyễn Thành Nam, 50K (B. Bystrice); Thanh Hiên, 60K (Bratislava); Công Xuân Tùng, 50K (Košice); Nông Văn Dương, 50K (Martin).

Đức: Vũ Hồng, 20DM; Cao Tuấn Anh và các bạn, 200K; Đặng Văn Châm, 20DM; Lan Anh, 10DM; Hiếu Giang, 500K; K. Tauer, 50DM; Vương Lê Văn, 10DM; Mạnh Việt, 20DM; Lưu Vĩnh Hùng, 20DM; Nguyễn Xuân Trường, 10DM; Ing. Nguyễn Mạnh Hùng, 500K; Hungary: Trịnh Hoàng Hải, 100K; Liên Xô: Các bạn trưởng bưu điện Moskva 10USD, Các bạn Mgimo, Moskva, 5 USD; USA: Lý Vũ Tiến, 5 USD.

Chúng tôi đã nhận được thư của các bạn sau:

Một bạn đọc công ty Chichomec, một bạn đọc Vinor, Nguyễn Quang, Vũ Trọng Anh, Hoàng Thanh Nhân, Nguyễn Đức Huỳnh, Nguyễn Phong Nam, Đoàn Khả Nghiệp, Miroslava Truongová, Cù Bá Huỳnh, Thạch Thảo (Praha); Ing. Trần Châu, Robin (Lužec n/Vitavou); Đinh Duy Hùng (Vlašim); Xương Rồng, Nguyễn Minh Hải Hoa, Quang Thang, prom. Lubomír Filipec (Mladá Boleslav); Phí Văn Ngưng (Kladno); Nguyễn Minh Hải (Čáslav); Lê Linh (Psáry); Minh Thái (Sázava); Nguyễn Thanh Trung (Jaroměř); Phạm Xuân Thu (Sedlčany); Quảng Nam Tiến (Libčice N/Vl.); Song Hiên (Lysá n/Labem), Từ Thiện (Sušice), Văn Hải Bình, Phạm Việt Đãi, Phạm Hồng Hiên & ĐIBC, Ing. Ngô Văn Chính (Plzeň); Phan Ngọc (Klatovy); Nguyễn Văn Hoạt (Holyšov); Nguyễn Thanh Tùng (Nejdek); Đinh Thị Thu Hồng (Bavorov); PNH (České Budějovice); Lenka (Jindřichov Hradec); Phạm Vĩnh Biên (Tábor), T.V.T.Thân, Tấn Dũng (Ústí n/L.); một bạn đọc (Tanvald); Pavel Smrž, Hoàng Phượng Đạm, Bùi Hồng Thắng (Liberec); B. Sơn Hà, Phạm Tuấn (Chomutov); Lai Anh Hào (Lovosice); Quang Trung (Frydlant v Č.), Lê Đại Cường (Litvinov); Nguyễn Tiến Nhật (Klásterec); Hàn Zu Phượng (Louny); Karel Vík và tập thể (Třešť); Nguyễn Mạnh Cường (Začléc); Đỗ Thị Hoa (Chrást u Chudimi); Nguyễn Nam, Nguyễn Văn Thắng, Hoàng Anh (Trutnov); Nguyễn Văn Mạnh, Lý Ngọc Yến, Trần Văn Thành (Hradec Králové); LHT (Jablonec N/J); Mạnh Linh (Kostelec n/O); Václav Hrdina (Pardubice); Kim Chung (Náchod); Lê Anh Phong (Nová Paka); Nguyễn Minh Hiên (Uherský Brod); Trần Hữu Thắng (Tišnov); Miroslav Křenek (Rapotín); Šubík (Otrokovice); Atakdale, Alois Hochvald (Ostrava); Dương Văn Quang (Kopřivnice); Trần Đình Tổng (Olomouc); Soukup Jiří (Bohumín); Phạm Trần Tuấn, Hoàng Thị Kiều Anh, Huỳnh Ngọc, (Bratislava); Nguyễnova Jana (Zlaté Moravce); Lê Gia Hùng (Skalica); Nguyễn Đức Hạnh (Zvolen); Quốc Phiến (Trnava); Nông Văn Dương (Martin); Công Xuân Tùng (Košice).

Đức: Vũ Hồng, Cao Tuấn Anh, Tạ Quang Trọng, Nguyễn Văn Thoại, Đặng Văn Châm, Nguyễn Công Thắng và TILK tại Đức, Nguyễn Hùng, Lan Anh, Hiếu Giang, Hoàng Phượng; Lưu Vĩnh Hùng; Nguyễn Công Thắng; Thái Bá Tiến, Vương Lê Văn, Mạnh Việt, Trần Văn Thọ, Hoàng Phượng, Nguyễn Chính Nghĩa, BBT báo Cảnh Ấn, Nguyễn Xuân Trường, Nguyễn Anh Xuân, Ing. Nguyễn Mạnh Hùng, Liên Xô: T.N.C., Đào Hữu nghĩa; Hungary: Trịnh Hoàng Hải; Pháp: Hồng Lâm; Bulgaria: BBT báo Tiếng Nói; Úc: Lê P. Sương; USA: Lý Vũ Tiến.

Chúng tôi cũng nhận được thiệp chúc tết của các bạn sau (Ngoài các thư chúc tết):

PhDr I.Klinderová, Csc; Hồng Hà (Praha), Minh Châu (Bratislava), Mạnh Hùng (Jaroměř), Lai Anh Hào, Sơn Thành (Prachatic); Võ Quang Hòa (Tisovec), Nguyễn Hà Hoa (Lovosice), Trung - Phượng (Brno), Trần Văn Thành (Hradec Králové), Hà Tiến Dũng (Vrchlabí), Vũ Trọng Hiên (Nejdek); Bùi Hồng Thắng (Liberec) và một số bạn khác...

Ngoài ra chúng tôi cũng nhận được nhiều phiếu đặt báo, nhưng vì khuôn khổ của tờ báo có hạn nên chúng tôi xin phép các bạn không đăng tên.

BBT Điện Dân chân thành cảm ơn và rất mong nhận được sự cộng tác, ủng hộ và góp ý của tất cả các bạn trong thời gian tới.

Những địa chỉ trước đây có ủng hộ cho báo chúng tôi vẫn gửi báo đều, tuy vậy thỉnh thoảng vẫn có bạn than phiền rằng đã lâu không nhận được. Chúng tôi để nghị những bạn đó xem lại, nơi ở của mình, nhiều khi có những trường hợp gửi báo như chúng tôi đã đề cập ở những số trước. Nếu bạn nào có nhu cầu gửi báo đảm thì xin cho chúng tôi được biết.

Các bạn chưa gửi phiếu đặt báo xin nhanh chóng gửi đến cho chúng tôi để chúng tôi kịp thời vào danh sách. Vì có một số nơi tất cả người Việt nam đã về nước cho nên báo đến nơi không còn ai để đọc. Để tránh tình trạng trên tự số sau chúng tôi sẽ không gửi báo đến những nơi đã lâu không có thư từ hoặc phiếu đặt báo. Vây mong các bạn chú ý giúp chúng tôi. Các bạn thông báo giúp cho bạn bè cùng bực về tin này.

Xin chân thành cảm ơn

BBT ĐĐ

Nội dung

TIN TỨC	4
KINH TẾ - CHÍNH TRI - XÃ HỘI	
Đi mây về gió	8
Quy dự	9
Bằng giá tử điện Kremli	10
Hãy nhìn vào mặt sáng	11
Chiến tranh có lợi cho ai	12
Perestrojka đã chết	14
Vài loại vũ khí	15
Cảm nghĩ một chuyến đi	16
DIỄN ĐÀN PRAHA '90 - '91	
Việt nam, con bệnh hiểm nghèo	17
Cần thiết hơn tự do, dân chủ và đa nguyên	19
Việt nam và nhũ cầu tự cứu	20
VĂN HÓA - VĂN NGHỆ - THỂ THAO	
Học tiếng Nga	24
Chung quanh tôi	25
Thể thao	27
Victor Hugo	28
THƠ: * Nhân Đng Điều - Xương Rồng *	
* Người ở em về - Atakdale * Lịch sử	
những vì sao - Hai-nó * Tung trái -	
Nguyễn Duy * Suy ngẫm - Cũ Lăn *	
Đất nước tôi - Cũ Lăn * Nghĩa trang -	
Trần Ngọc Tuấn *	
HỘP THƯ BẠN ĐỌC	29

Tạp chí Diễn đàn
do nhóm sinh viên và nghiên cứu sinh
Praha thực hiện

Chịu trách nhiệm: Trần Hồng Hà
Kolej Strahov XI/42
Sparta-kiádní 5
16017 Praha 6

Mọi thư từ, bài vở, tiền ủng hộ xin
các bạn gửi về địa chỉ:

Lê Thanh Nhân
Samizdat Diễn Đàn
PEN CLUB
Národní 11

11 000 Praha 1

Tel. Văn phòng từ 12h đến 16h
232 C9 24 - xin linka 339
Nhà ở: 222 651 linka 04 - p 111
Fax: (42) (02) 22 23 04

Cùng bạn đọc

Các bạn thân mến!

Số Diễn Đàn này ra muộn hơn thường kỳ chỉ vì một lý do đơn giản là tháng vừa rồi vào đúng giữa mùa thi. Tuy biết rằng các bạn rất mong có báo mới nhưng chúng tôi không thể làm khác được bởi vì nhiệm vụ học tập vẫn là trách nhiệm hàng đầu. Mong các bạn thông cảm và thứ lỗi cho nhóm sinh viên - biên tập viên này.

Mỗi lá thư của các bạn là một niềm vui nhỏ, qua đó chúng tôi tìm thấy được thêm nghị lực và ý nghĩa việc làm của mình. Rất mừng là trong thời gian đầu năm BBT nhận được nhiều thư từ khắp mọi miền. Những ý kiến phê bình, đóng góp của các bạn đã làm cho chúng tôi suy nghĩ nhiều, qua đó cố gắng nâng cao chất lượng của tờ báo để Diễn Đàn có được chỗ đứng xứng đáng trong lòng các bạn.

Các bạn thân mến!

Một sự việc hết sức đáng buồn là trước Đại hội bầu cơ may tháng Đảng đã đưa hai bản "Dự thảo cương lĩnh" và "Dự thảo chiến lược" với nội dung "cũ nhiều, mới ít" ra để "thảo luận". Những cụm từ đã sáo mòn như "giường cao ngọn cỏ Mác - Lênin", "Đảng là đây tớ của nhân dân" được mang ra mãi lại làm tắt ngấm những hy vọng trước đây vào công cuộc đổi mới của Đảng. Dân tộc Việt nam sẽ đi về đâu? Câu trả lời hoàn toàn qua sức với một cá nhân hoặc thậm chí một tập thể. Nhưng mỗi chúng ta, là công dân, theo hiến pháp có quyền đóng góp ý kiến riêng cho tương lai của dân tộc, trong đó có một phần của bản thân mình.

Người ta có thể chờ một Dương Thu Hương, một Bùi Tín là "thật tình", nhưng không thể chờ ở trước ý kiến của hàng trăm, hàng ngàn con người.

Trong số tới Diễn Đàn sẽ chờ đón ý kiến của các bạn về những vấn đề sau:

- Bạn nghĩ gì về hai bản "dự thảo".
- Bạn sẽ chờ đón gì ở Đại hội bầu sắp tới.
- Hướng đi của Việt nam tùy theo các khả năng có thể xảy ra.

Không phân biệt xa gần, Đông, Tây, chúng tôi luôn mong sự đóng góp của các bạn.

BBT

Danh ngôn

Những kẻ độc tài thích đặt tượng của mình ở ngoài đời. Còn vĩ nhân thì tự xây tượng trong trái tim nhân dân.

Alexandre Dumas

Lý trí cần cho thơ, cũng như là một cô gái cần cho cô gái giang hồ.

Victor Hugo

Khi so sánh là không còn yêu nữa.

William Shakespeare

Tin Việt nam

CHỦ NGHĨA BẢ QUYỀN TRUNG QUỐC

Người phát ngôn bộ ngoại giao TQ nói rằng: 'VN phải rút quân khỏi những đảo và những bãi cát thuộc quần đảo Nansha của TQ (tức quần đảo Spratly hay Trường sa) mà họ đã chiếm đóng bất hợp pháp. Người phát ngôn này gọi sự có mặt của VN trên quần đảo là 'sự can thiệp thô bạo' vào chủ quyền của TQ và nói thêm rằng: 'vị trí của VN là hoàn toàn không thể chấp nhận được đối với chúng tôi'. Lực lượng hải quân TQ đã chiếm được một số đảo trong một cuộc xung đột ngắn với VN hồi năm 1988; quần đảo Hoàng sa (Paracels) đã bị TQ chiếm từ năm 1974. Đài loan, Philipin và Indonesia cũng đòi một phần Trường sa. Ngoại trưởng Indonesia Ali Alatas đã đề nghị tổ chức một cuộc hội thảo quốc tế vào năm 1991 về quần đảo này để ngăn ngừa một cuộc xung đột.

(theo News Grid 27/12 và BBC 28/12)

NGUYỄN CƠ THẠCH MẤT CHỨC ?

Người ta nói rằng TQ đã yêu cầu gạt bỏ ngoại trưởng Nguyễn Cơ Thạch, một người kịch liệt phê phán TQ từ cuối những năm 70, như là một điều kiện bước đầu cho việc bình thường hóa quan hệ TQ - VN.

(Tập chí KT Viễn đông 27/12/90)

BUÔN BÁN LX - VN NĂM 1990

Đại sứ LX tại VN nói rằng năm 1990 chỉ có thể chở đến VN 80 - 85% số hàng hóa đã ký kết, và rằng VN đã chỉ cung cấp cho LX 50 % số lượng gạo theo hợp đồng.

(News Grid 27/12/90)

VN đã tăng xuất khẩu 20 %/q, lên thành 2 tỷ dollar chủ yếu là dầu, gạo, hải sản, cà phê và chè... 40 %/o trong số đó được trả bằng ngoại tệ mạnh. Tổng thu nhập quốc dân tăng 2,4% /o, khoa học kỹ thuật được mức tăng dân số, trong khi đó lạm phát tăng trở lại: 9 tháng đầu năm trung bình 2,3% /o một tháng, tháng 10 là 6,4% /o, tháng 11 là gần 6,5% /o và người ta cho rằng cả năm 1991 sẽ lạm phát khoảng 50 - 60% /o.

(BBC 28/12/90)

TQ TIẾP TỤC CUNG CẤP VŨ KHÍ

Các nhà ngoại giao phương Tây nói rằng vũ khí TQ tiếp tục đi qua biên giới Thái lan, vào cho các phái kháng chiến đang đánh nhau với chính phủ Phnompênh, mặc dù TQ đã công khai đảm bảo rằng họ đã ngưng gửi viện trợ quân sự cho Khrome đỏ từ tháng 9/90.

(News York Time 1/1991)

TOÀN DÂN ĐI XE ĐẠP

Chính phủ VN đã thông qua và áp dụng những biện pháp nghiêm ngặt mọi để chống chọi với sự thiếu thốn nhiên liệu bằng cách hạn chế sử dụng các loại xe ô tô đi quá 450km và bằng cách kêu gọi, khuyến khích mọi người, từ bộ trưởng, đến cấp bộ đảng cao cấp, hãy dùng xe đạp đi làm hàng ngày.

(BBC 9/1/91)

LUẬT VỀ KINH TẾ TỰ NHÂN MÔI

Hội đồng nhà nước VN đã thông qua đạo luật có hiệu lực từ tháng 4/91, cho phép cộng dân trên 18 tuổi - trừ nhân viên và quan chức chính phủ cũng như sĩ quan quân đội - được thành lập các hãng riêng. 'Sự bình đẳng của nó đối với các khu vực kinh tế khác (kinh tế quốc doanh) được công nhận', giới hạn 12 công nhân cho một công ty bị bãi bỏ. Điều luật cũng bảo vệ 'quyền sở hữu' chuyên nhượng và thừa kế, tư bản và tài sản của

ông chủ hãng, Chủ hãng được hoàn toàn độc lập trong quản lý. Tuy nhiên, cần phải có giấy phép đặc biệt của Thủ tướng nếu muốn kinh doanh trong các ngành: vận tải hàng không và đường thủy, dự lịch, xuất nhập khẩu, viễn thông, khai thác, sản xuất chất nổ và chất độc hại, sản xuất các chương trình nghe nhìn và ấn loát.

(News Grid 3/1/91)

AIDS (SIDA) Ở VIỆT NAM

VN phát hiện ra trường hợp mắc bệnh AIDS đầu tiên. Nạn nhân là một phụ nữ 30 tuổi, xuất thân từ một gia đình khá giả. Bà ta đã có những quan hệ sinh dục phức tạp với người nước ngoài. VN đã lập Ủy ban chống AIDS vào năm 1987 nhưng mới chỉ có 46 000 trong tổng số 66 triệu dân được kiểm tra.

(Reuters 10/1/91)

Tin Tiếp Khắc

HAI ĐẢNG - MỘT LIÊN MINH

Ngày 23.2 hội trường Lucerna ở Praha được chứng kiến cuộc chia tay giữa hai phái trong Diễn đàn công dân (OF). Trong những ngày cuối mùa thuân giữa hai phái trở nên gay gắt. Dự luận Tiếp Khắc theo dõi những cuộc tranh cãi với sự lo lắng. Lý do để hiểu là OF với tư cách một tổ chức chính trị trong liên minh cầm quyền quyết định sự ổn định chính trị ở Tiếp Khắc. Cảnh hữu do Václav Klaus đứng đầu muốn chuyển OF thành một đảng cánh hữu. Ngược lại những người theo đường lối ôn hòa (liberal) muốn giữ OF như lúc mới thành lập tức như phong trào chính trị liên kết nhiều đồng tử tưởng khác nhau trong xã hội. Trái với sự chờ đợi cuộc chia tay diễn ra trong không khí hòa bình, hữu nghị. Các đại biểu bỏ phiếu thông qua cấu trúc mới của OF. OF từ nay vẫn là phong trào chính trị, tuy nhiên bao gồm hai thành phần: Đảng dân chủ công dân (cánh Klaus) và Phong trào công dân (những người ôn hòa). Hai tổ chức bầu ra Ủy ban phối hợp chung. Ủy ban này sẽ đại diện cho cả hai tổ chức.

(Mladá fronta Dnes 25.2)

QUÂN ĐỘI XÔ-VIỆT TIẾP TỤC RÚT KHỎI TIẾP KHẮC

Quân đội xô-viết đã rút khỏi 64 trong tổng số 83 doanh trại họ có ở Tiếp Khắc. Diện tích đất đai do quân đội xô-viết sử dụng bao gồm 13 000 ha đất và 6500 ha rừng, mặc dù yêu cầu đất ra lúc đầu chỉ có 4000 ha. Như vậy trên toàn lãnh thổ Tiếp Khắc còn 25,9% lính xô-viết trong tổng số ban đầu 73 500, 12,5% xe tăng, 11,3% xe bọc thép, 13% pháo và súng cối, 28% xe cơ giới, 39,8% máy bay và 230 000 tấn trang thiết bị cơ loại khác.

Các cuộc kiểm tra môi trường sống ở 227 khu vực, nơi đóng quân cũ của quân đội xô-viết cho thấy chỉ có 12 trong số đó có thể được coi là "sạch sẽ". Thiệt hại về môi trường sống tính ra lên tới 243 triệu của rón. Tuy nhiên phía Liên xô chỉ công nhận 74,7 triệu.

(Mladá fronta Dnes 2.2)

KGB BỊ TRỤC XUẤT

Chính phủ Tiếp Khắc đã quy định thời hạn trục xuất sáu nhân viên Cơ quan an ninh quốc gia Liên xô (KGB). Đến giữa năm nay họ phải kết thúc hoạt động và rút khỏi Tiếp Khắc. Bộ trưởng Bộ nội vụ Tiếp Khắc Langos thậm chí còn đề nghị coi hoạt động của các nhân viên KGB nói trên là bất hợp pháp ngay từ bây giờ.

(Mladá fronta Dnes 2.2)

TIỆP KHẮC GIA NHẬP HỘI ĐỒNG CHÂU ÂU

Ủy ban bộ trưởng các nước Hội đồng châu Âu trong phiên họp đặc biệt ngày 31.1 tại Strasburk đã công nhận Tiệp khắc là thành viên chính thức của tổ chức này. Quyết định này sẽ chính thức có hiệu lực từ ngày 21.2.

(Mladá fronta Dnes 1.2)

KINH TẾ TIỆP KHẮC

Trong hội nghị Diên đàn kinh tế thế giới diễn ra vào cuối tháng 1.90 tại thành phố Davos, Thụy Sĩ, Bộ trưởng tài chính Tiệp khắc Václav Klaus đã phát biểu và kêu gọi sự kiên trì trong việc định giá bước chuyển tiếp của Tiệp khắc hướng tới kinh tế thị trường. Ông nhấn mạnh: "Chúng tôi đang thay đổi cơ cấu và điều đó không thể làm xong trong một hay vài ngày được."

Bộ trưởng kinh tế Tiệp khắc Vladimír Dlouhý dự đoán rằng tổng sản lượng quốc dân năm nay sẽ giảm 5%, lạm phát tăng lên 30% và tỷ lệ thất nghiệp sẽ vào khoảng 8 đến 10% (khoảng 750 000 người).

Ông Václav Klaus còn khẳng định rằng Tiệp khắc tiến về phía trước nhanh hơn bất cứ nước nào khác trong phe XHCN cũ, chính sách tiền tệ được cải thiện, việc định giá cũng nhắc bị loại bỏ, bao cấp được thu hẹp lại, các cơ quan lập kế hoạch trung ương bị giải tán và các bước tiến tới tự hữu hóa đã được tiến hành.

(Mladá fronta Dnes 4.2)

TỔNG THỐNG BULGARY ZELJU ZELEV THĂM TIỆP KHẮC

Ngày 4.2 tổng thống nước Cộng hòa Bulgaria Zeljko Zelev cùng phụ nhân đã đến Praha, mở đầu chuyến đi thăm hữu nghị Tiệp khắc. Tổng thống là người không đảng phái, là nhà văn và đứng trong phe đối lập với chính phủ cộng sản trước đây. Ngay ngày hôm đó tổng thống đã gặp gỡ với tổng thống Tiệp khắc Václav Havel trên thành Praha và cũng ký vào bản Tuyên bố về mối quan hệ giữa hai nước. Tổng thống Václav Havel coi bản

tuyên bố đó là nền tảng cho những hiệp ước trong tương lai giữa hai nước, đồng thời khẳng định rằng ở cả hai nước đang có những chuyển biến rất giống nhau. Cùng ngày tổng thống Z. Zelev đã hội đàm với thủ tướng chính phủ liên bang Tiệp khắc Marián Čalfg về các vấn đề phát triển quan hệ kinh tế giữa hai nước. Ngay hôm sau vị tổng thống Bulgaria bay đến thăm Bratislava, hội đàm với các nhân vật quan trọng trong quốc hội và chính phủ Cộng hòa Slovakia. Buổi tối cùng ngày Z. Zelev rời Bratislava, kết thúc chuyến đi thăm Tiệp khắc.

(Mladá fronta Dnes 5-6.2)

MORAVA - NƯỚC CỘNG HÒA THỨ BA ??

Ngày 11.2 hội nghị bàn tròn Morava lần thứ ba được tổ chức để bàn về vị trí của Morava và Slezsko trong Liên bang Cộng hòa Séc và Slovakia. Kết quả lớn nhất của hội nghị là đã bầu ra được một hội đồng 10 người có toàn quyền bàn bạc với các đại diện Séc và Slovakia về vị trí và vai trò trong tương lai của Morava và Slezsko trong liên bang. Các chuyên gia cũng đã chuẩn bị soạn theo hiến pháp của Morava và Slezsko.

Đã từ mấy tháng nay các cuộc tranh cãi về vai trò của mảnh đất nhỏ bé nằm giữa nước Tiệp khắc, miền đất vùng Bohemia và Slovakia vẫn diễn ra âm ỉ và dai dẳng, càng ngày càng có tính thời sự lớn hơn, nhất là từ khi cuộc tranh cãi về quyền bình đẳng giữa hai nước cộng hòa tạm thời lừng khừng. Dân Morava và Slezsko đấu tranh dưới mọi hình thức, từ biểu tình đến các tuyên bố thông qua các đảng phái chính trị của mình, các cuộc họp bàn họp và đến thời gian cuối vấn đề đã trở thành điểm nóng trong các kỳ họp quốc hội và chính phủ nước Cộng hòa Séc cũng như liên bang. Cũng như trước đây cái cơ gây ra mâu thuẫn là sự phân chia không công bằng ngân sách quốc gia. "Morava phải nộp tiền cho vùng Séc", đó là lời thường được nghe thấy ở Morava. Đằng sau đó là những đòi hỏi về quyền lực và sự bình đẳng trong cai quản vùng đất của mình, từ hình thức tự trị trong khuôn khổ Cộng hòa Séc cho đến biến cả Tiệp khắc thành liên bang gồm ba nước cộng hòa, trong đó Morava và Slezsko sẽ ngang hàng với Cộng hòa Séc và Cộng

hòa Slovakia. Ngay cả tổng thống Havel cũng có phân vân về dự án này mặc dù tạm thời phía Slovakia vẫn chưa tỏ ra có thiện ý bàn về vấn đề đó. Không chỉ có các đảng phái hợp pháp ở Morava đấu tranh cho mục tiêu trên mà hiện nay đã có những tin tức về một đảng bất hợp pháp với tên gọi "đảng dân tộc chủ nghĩa Morava tiến bộ" đang chuẩn bị những hoạt động "không bạo động" hướng tới một thể chế liên bang ba nước như trên.

(Theo báo chí TK từ 2--11.2)

7 NGƯỜI LÍNH TIỆP KHẮC TRỞ VỀ NƯỚC

Ngày 16.2 chuyên cơ TU 154 của Tiệp khắc đã từ Rijad, thủ đô Arab Saudi trở về cùng 7 người lính từ đội quân phòng chống chất độc hóa học của Tiệp khắc tham gia khối đồng minh chống Irak đóng ở Arab Saudi. Theo tuyên bố của Bộ quốc phòng những người lính này trở về hoàn toàn vì lý do cá nhân chứ không phải vì sợ hãi. Theo lời tuyên bố này không chỉ Tiệp khắc thay đổi người trong các đội quân của mình ở vùng vịnh. Chuyên bay đặc biệt trên trước đó đã chở thêm đến Arab Saudi 37 lính, tính nguyện tăng cường cho đội quân của Tiệp khắc ở đó.

(Mladá fronta Dnes 11.2)

ÂN XÁ TỰ NHÂN VÀ SỰ GIA TĂNG NẠN TỘI PHẠM

Quyết định ân xá tự nhân của tổng thống Václav Havel hồi tháng giêng năm 1990 không phải là lý do chủ yếu dẫn đến mức tăng tỷ lệ tội phạm chưa từng có từ trước tới nay ở Tiệp khắc. Một số lượng đáng kể trong số 16 000 tù nhân được ân xá tại Cộng hòa Séc không tội phạm. Gần một nửa số kẻ phạm tội bị truy tố ở Tiệp khắc trong năm 1990 trong quá khứ chưa lần nào bị xét xử hay vào tù. Kết luận bất ngờ này do Viện nghiên cứu tội phạm hình sự và các biện pháp ngăn ngừa Praha rút ra sau các cuộc điều tra và thống kê.

(Lidové noviny 15.2)

TỔNG THỐNG NICARAGUA TỐI THĂM TIỆP KHẮC

Theo lời mời của tổng thống Tiệp khắc Václav Havel, ngày 17.2 bà Violeta Chamorro, tổng thống Nicaragua đã tới thăm chính thức Tiệp khắc. Hai bên đã hội đàm về các vấn đề chính trị và đặc biệt quan tâm tới mối quan hệ kinh tế giữa hai nước. Theo bà Chamorro vấn đề nan giải nhất đối với nền kinh tế Nicaragua là các món nợ nước ngoài. Nicaragua hiện nay nợ Tiệp khắc 150 triệu đô-la. Bà tổng thống đề nghị phía Tiệp khắc giúp đỡ để Nicaragua có thể trả được món nợ này. Hai bên thỏa thuận thành lập một ủy ban chung để nghiên cứu và đánh giá các khả năng giải quyết. Đồng thời phía Tiệp khắc tuyên bố sẵn sàng xóa nợ cho Nicaragua 25 triệu đô-la, số tiền lãi sinh ra từ các khoản cho vay. Trong thời gian ở thăm Tiệp khắc bà Chamorro và những quan chức cùng đi cũng tiếp và thăm một số cơ quan chính phủ và các tổ chức chính trị ở Tiệp khắc.

(Lidové noviny 18-19.2)

VÁCLAV HAVEL SẼ ĐI THĂM TRỤ SỞ KHỐI NATO

Tổng thống Tiệp khắc Václav Havel sẽ là người đầu tiên trong số những người đứng đầu nhà nước các nước khối Warszawa tới thăm trụ sở khối NATO tại Brusel. Ngày 21.3 V. Havel sẽ gặp gỡ với Hội đồng khối NATO tức cơ quan đại diện cao nhất của khối này về mặt chính trị.

(Mladá fronta Dnes 6.2)

HỘI LÂM CẤP CAO BA NƯỚC TIỆP KHẮC, BA LAN, HUNGARY

Ngày 15.2 cuộc hội đàm cấp cao ba nước Tiệp khắc, Ba Lan và Hungary được tiến hành tại Hungary. Tham gia cuộc hội đàm có các vị đứng đầu ba quốc gia Václav Havel, László Balassa, Árpád Göncz và các thủ tướng chính phủ Marián Čalfa, Jan Krzysytof Bielecki và József Antall. Sau cuộc hội đàm tại Budapest các vị đại diện ba nước tới thành phố Visegrád, nơi năm 1335 diễn ra cuộc gặp gỡ tương tự giữa vua Séc, Ba Lan và Hungary. Tại đây ba bên ký bản Tuyên bố long trọng, trong đó nhấn mạnh quyết tâm chung của ba nước hợp tác mật thiết trong lĩnh vực chính trị cũng như kinh tế.

(Lidové noviny 16.2)

